

КАФЕДРА СПЕЦІАЛЬНОГО ФОРТЕПІАНО №2

СУЧАСНІ ТЕОРІЇ ФОРТЕПІАННОГО ВИКОНАВСТВА

Освітній ступінь	магістр	<table border="1"><tr><td>Курс</td><td>2</td></tr><tr><td>Семестр</td><td>2</td></tr></table>	Курс	2	Семестр	2						
Курс	2											
Семестр	2											
Спеціальність	025 «Музичне мистецтво»											
Освітньо-наукова програма	«Фортепіано»											
Статус	обов'язкова / вибіркова	<table border="1"><tr><td>ECTS</td><td>3</td></tr><tr><td>Годин</td><td>90</td></tr><tr><td>Лекції</td><td>20</td></tr><tr><td>Семінари</td><td>20</td></tr><tr><td>Самостійна робота</td><td>50</td></tr></table>	ECTS	3	Годин	90	Лекції	20	Семінари	20	Самостійна робота	50
ECTS	3											
Годин	90											
Лекції	20											
Семінари	20											
Самостійна робота	50											
Семестровий контроль	екзамен/ залік											

Інформація про викладача

ПІБ	Пухлянко Марія Євгенівна, В.о. професора, кандидат мистецтвознавства
Профіль викладача	https://scholar.google.com.ua/scholar?q=Maria+Pukhlianko&hl=uk
e-mail	pukhliankomaria@gmail.com

Анотація навчальної дисципліни

Курс «Сучасні теорії фортепіанного виконавства» є важливою складовою у підготовці сучасного висококваліфікованого фахівця в галузі музичного мистецтва. Студенти отримують змогу осягнути і усвідомити виконавство як цілісність у контексті отриманих знань із суміжних курсів. Систематизація відомостей в історичній перспективі у взаємозв'язку із опануванням різноманітних форм виконавської діяльності дає змогу випускникам магістратури отримати навички системного підходу до явищ історико-культурного рівня і самостійності їх узагальнень та оцінок.

Метою курсу є формування у студентів історичної свідомості, відчуття самоідентифікації, приналежності до національних виконавських традицій (шкіл), закладення загальних принципів критичного мислення. Це забезпечить свідоме та неупереджене засвоєння студентами матеріалу та здатність формувати та обґрунтовувати власну думку та точку зору.

Завдання курсу:

- ознайомити студентів із комплексом понять, які складають предмет дисципліни (теоретичний аспект);
- висвітити основні етапи розвитку виконавства на фортепіано як цілісного явища (історичний аспект);

- проаналізувати можливі існуючі засоби та підходи до аналізу національного виконавства (виконавський аспект);
- сформувані у студентів навички самостійного пошуку та відбору інформації, критерії аналізу та оцінки історичних явищ та різних наукових концепцій.

Курс супроводжується ілюстративним матеріалом.

Предметом курсу «Сучасні теорії фортепіанного виконавства» є процес становлення та історичної трансформації комплексу рис (матеріальних, духовних, інтелектуальних та емоційних; системи цінностей, традицій, тощо) як феномену у глобальному культурному просторі.

Об'єктом навчальної дисципліни є фортепіанне виконавство, специфіка його історико-культурного побутування.

Вихідні навчальні компетенції (з інших курсів), необхідні для успішного засвоєння студентами навчального змісту дисципліни: знання історії української та зарубіжної музики, історії стилів в мистецтві, історії української та світової культури, історії фортепіанного виконавства та ін.

Основні поняття: історія музичного мистецтва, національна культура, специфіка художніх стилів у мистецтві, інструментальне виконавство, фортепіанне виконавство, фортепіано.

Анотація дисципліни: курс орієнтований на здобуття студентами знань з теорії та історії фортепіанного виконавства та їх практичним використанням або творчим розвитком теоретичних настанов отриманих на лекціях. Зокрема, розширення інтелектуального та художнього світогляду студента, можливість орієнтуватися у сучасних явищах мистецького життя. В опануванні курсу спираємося на знання, вміння та навички, набуті студентами під час занять з фаху, камерного ансамблю, вивчення курсів гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, предметів загально-професійного циклу.

Місце у структурно-логічній схемі підготовки фахівців: курс орієнтований на удосконалення і систематизацію знань з історії та теорії фортепіанного виконавства як важливої складової освіти високопрофесійного музичного діяча, підвищення рівня його інтелектуальної компетенції. Курс має на меті формування та виховання патріотичної громадянської позиції студентів, розширення їх історико-культурного світогляду.

Методика викладання передбачає читання лекцій (аудиторні заняття з використанням звуковідтворюючого обладнання), проведення семінарських занять, написання рефератів з їх подальшим обговоренням в аудиторії, індивідуальну самостійну роботу студентів.

Курс вивчається протягом одного семестру. Під час вивчення курсу планується модульна контрольна робота. По завершенні семестру студенти складають диференційований залік.

Для ефективної комунікації з метою розуміння структури навчальної дисципліни та її специфіки, засвоєння матеріалу використовується електронна пошта (e-mail), FB-месенджер, Viber, Googl meet, Zoom, а також навчальна платформа MOODLE.

Під час навчання та для взаємодії зі студентами використовуються сучасні інформаційно-комунікаційні та мережеві технології для вирішення навчальних завдань (електронні презентації для лекційних та семінарських занять) тощо.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. «Теоретичні та історичні засади фортепіанного виконавства»;

Тема 1. Вступ. Мета та завдання курсу. Місце курсу в системі спеціальної та музично-теоретичної підготовки фахівця.

Тема 2-3. Історичні закономірності формування канонів та традицій у музичному виконавстві.

Тема 4-5. Вплив жанрів та інструментарію епохи Бароко на розвиток клавірного виконавства.

Тема 6-7. Специфіка фортепіанного виконавства епохи Класицизму.

Тема 8-9. Романтичні новаторства піанізму.

Змістовий модуль 2. «Провідні національні, регіональні та індивідуальні школи виконавства на фортепіано»

Тема 1-2. Провідні національні школи виконавства на фортепіано у країнах Західної Європи XIX – першої половини XX ст.

Тема 3-4. Змагальність як шлях удосконалення фортепіанної майстерності.

Тема 5-6. Особливості творчої взаємодії диригент-соліст в жанрі фортепіанного концерту. Професійний етикет виконавця.

Тема 7-8. Альтернативні форми діяльності сучасного піаніста.

Форми та технології навчання

Базова форма навчання визначена навчальним планом (очна, денна).

В сьогочасних реаліях пандемії в освітньому процесі запроваджена змішана форма навчання як синтез онлайн та офлайн форм. На даний момент дисципліна викладається з використанням засобів дистанційного зв'язку.

Лекції, семінарські заняття, дискусії, медіапрезентації проводяться з використанням інформаційно-комунікативних технологій.

Навчальні ресурси

Усі необхідні для вивчення навчальної дисципліни основні та додаткові матеріали надсилаються у відповідну групу.

Система оцінювання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Всього %
1.	Участь у обговореннях та доповнення на семінарах	10
2.	Реферат (есе) за обраною тематикою	10
3.	Презентація досліджень за обраною тематикою	10
4.	Відвідування лекцій	10
5.	Відвідування семінарських занять	10
6.	Підсумкова контрольна (модульна) робота	20
7.	Залік	30
8.	Всього	100

Інклюзивне навчання

Передбачене викладання навчальної дисципліни для студентів з особливими освітніми потребами.

Навчання іноземною мовою (за потреби)

За потреби навчальна дисципліна може викладатися англійською мовою. За бажанням студентів допускається вивчення матеріалу за допомогою англійськомовних онлайн-курсів за тематикою, яка відповідає тематиці конкретних занять.

Неформальна освіта

Впродовж вивчення навчальної дисципліни «Сучасні теорії фортепіанного виконавства» передбачається участь студентів у наукових, науково-методичних, практичних конференціях, методологічних семінарах, конкурсах творчих робіт, круглих столах, майстер класах, відвідування культурно-мистецьких проєктів, театрів, мистецьких експозицій та виставок, музичних фестивалів, конкурсів тощо.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Алексеев А. История фортепианного искусства / А. Алексеев. – [в 3-х чч.]. – [2-е доп. изд.]. – М.: Музыка, 1988. – Ч. 1 и 2. – 415 с.
1. Алексеев А. История фортепианного искусства / А. Алексеев. – [в 3-х чч.]. – М.: Музыка, 1982. – Ч. 3. – 286 с.
2. Алексеев А. Д. Антон Рубинштейн / А. Д. Алексеев. – М.-Л.: Музгиз, 1945. – 45 с.
3. Баренбойм Л. А. Музыкальная педагогика и исполнительство: статьи, очерки / Л. А. Баренбойм. – Л.: Музыка, 1974. – 336 с. : ил., нот.
4. Баренбойм Л. Эмиль Гилельс. Творческий портрет артиста / Л. Баренбойм. – М.: Советский композитор, 1990. – 263 с.
5. Владимир Нильсен – артист и учитель [Редакторы-составители С. Денисов, Н. Цивинская, В. Шекалов]. – СПб.: КультИнформПресс, 2004. – 592 с.
6. Выдающиеся пианисты-педагоги о фортепианном искусстве [Сб. ст. / вступ. ст., сост. и общ. ред. С. М. Хентовой]. – М., Л.: Музыка, 1966. – 315 с.
7. Голубовская Н. И. О музыкальном исполнительстве / Н. И. Голубовская. – Л.: Музыка, 1985. – 143 с.
8. Гофман Й. Фортепианная игра. Ответы на вопросы о фортепианной игре / Й. Гофман. – М.: Музыка, 1961. – 225 с.
9. Григорьев Л. Современные пианисты / Л. Григорьев, Я. Платек. – М.: Сов. Композитор, 1985. – 490 с.
10. Давидов М. А. Виконавське музикознавство. Енциклопедичний довідник / М. А. Давидов. – К.: НМАУ імені П. І. Чайковського, 2010. – 399 с.
11. Зильберман Ю. Київське музичне училище. Нарис діяльності. 1868-1924 / Ю. Зильберман [Монографія]. – К.: Типографія «Клякса», 2012. – 480 с. + 112 с. іл.
12. Зильберман Ю. Киевская симфония Владимира Горовица / Ю. Зильберман, Ю. Смилянская. – К., 2002. – 412 с., ил.
13. Київська фортепіанна школа. Імена та часи [Колективна монографія. Автори-упоряд. Т. О. Рощина та О. В. Ринденко]. – К., 2013. – 631 с.
14. Коган Г. Вопросы пианизма. Избранные статьи / Г. Коган. – М.: Сов. композитор, 1968. – 256 с.
15. Коган Г. Избранные статьи. Выпуск второй / Г. Коган. – М.: Сов. композитор, 1972. – 265 с.
16. Коган Г. М. Работа пианиста / Г. М. Коган. – М., 1979. – 185 с.
17. Копиця М. Д. Питання музичного менеджменту (Матеріали для обговорення) / М. Д. Копиця [Упор. М. Д. Копиця та І. А. Котляревський]. – К.: НМА України ім. П. І. Чайковського, 1996. – 152 с.
18. Копиця М. Епістологія в лабіринтах музичної історії / М. Копиця [Монографія]. – К.: Автограф, 2008. – 528 с.: Іл.
19. Корто А. О фортепианном искусстве / А. Корто. – М., Музыка, 1965. – 363 с.
20. Крайнев В. Монолог пианиста / В. Крайнев. – М.: Музыка, 2011. – 192 с.
21. Кривцун О. А. Феномен артистизма в современном искусстве / О. А. Кривцун. – М.: «Индрик», 2007. – 434 стр.
22. Лев Власенко. Статьи, воспоминания, интервью [Ред.-сост. Я. Платек]. – М.: «Композитор», 2002. – 176 с.
23. Ливанова Т. Н. История западноевропейской музыки до 1789 года / Т. Н. Ливанова [Учебник в 2-х т.]. – М.: Музыка, 1983. – Т. 1. – 696 с., нот.

24. Могильницкий В. Святослав Рихтер / В. Могильницкий. – Челябинск: Изд-во «Урал LTD», 2002. – 344 с.
25. Москаленко В. Г. Теоретические аспекты музыкальной интерпретации / В. Г. Москаленко. – К., 1994. – 157 с.
26. Музыкальная энциклопедия [Ред.-сост. Ю. Келдыш]. – М.: Советская энциклопедия, 1978. – Т. 4. – 975 с.
27. Наумов Л. Под знаком Нейгауза / Л. Наумов. – М.: РИФ «Антиква», 2002. – 329 с.
28. Національній музичній академії України імені П. І. Чайковського 100 років [Автор-упор. В. І. Рожок]. – К.: Музична Україна, 2013. – 544 с.
29. Нейгауз Г. Об искусстве фортепианной игры. Записки педагога / Г. Нейгауз. – [5-е издание]. – М.: Музыка, 1988. – 239 с.
30. Нейгауз Г. Г. Размышления, воспоминания, дневники. Избранные статьи. Письма к родителям / Г. Г. Нейгауз. – М.: «Советский композитор», 1975. – 528 с.
31. Николаев А. А. Очерки по истории фортепианной педагогики и теории пианизма / А. А. Николаев [Учеб. пособие]. – М.: Музыка, 1980. – 112 с.
32. Пухляк М. Е. Мастер-классы музыкантов-исполнителей в современном культурном пространстве / М. Е. Пухляк // Науковий вісник ХДАДіМ. – Харків, 2012. – Вип. 15. – С. 149-151.
33. Пухляк М. Музыкальное состязание как форма творческой реализации в современных культурных условиях / М. Пухляк // Науковий вісник НМАУ імені П. І. Чайковського. Проблеми фортепіанного виконавства та педагогіки. – К., 2008. – Вип. 71. – С. 110-123.
34. Пухляк М. Передумови формування сучасного конкурсу музикантів-виконавців: до поняття «змагальності» в історії культури / М. Пухляк // Київське мистецтвознавство. Культурологія та мистецтвознавство [36. статей]. – К., 2012. – Вип. 41. – С. 42-49.
35. Рабинович Д. Исполнитель и стиль / Д. Рабинович. Вып. 1. – М.: «Сов. Композитор», 1979. – 320 с.
36. Рожок В. І. Музыка і сучасність: Монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори / В. І. Рожок. – К.: Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2003. – 220 с.
37. Рощина Т. Деякі проблеми української школи піанізму на рубежі століть / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга шоста. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. – Вип. 14. – К., 2000. – С. 41-49.
38. Рощина Т. Из истории киевской фортепианной школы: профессор Владимир Владимирович Нильсен / Т. Рощина // Київське музикознавство. Культурологія та мистецтвознавство. Вип. 15. – К., 2004. – С. 248-258.
39. Рощина Т. Олександр Александров: педагог про стилеві аспекти фортепіанного виконавства / Т. Рощина // Музичне виконавство. Книга сьома. Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського. Вип. 18. – К., 2001. – С. 168-178.
40. Хентова С. Эмиль Гилельс / С. Хентова. – М.: Гос. муз. изд-во, 1959. – 183 с.
41. Цыпин Г. Музыкант и его работа / Г. Цыпин. – М.: Советский композитор, 1988. – 284 с.
42. Шамаєва К. І. Митці. Освіта. Час (З архівних джерел) / К. І. Шамаєва // Житомирське музичне училище ім. В. С. Косенка. – Житомир: Видання Марини Косенко, 2005. – 136 с.: Іл.
43. Шонберг Г. Великие пианисты / Г. Шонберг. – М.: Аграф, 2003. – 416 с.
- Шнабель А. Ты никогда не будешь пианистом / А. Шнабель. – М.: Классика XXI, 2002. – 335 с